

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/13/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723202240
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6723202240.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v C., D. E. XXXX, zastúpený: JUDr. Radko Petruňo, advokát so sídlom vo Zvolene, Tehelná č. 189, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorého pred súdom koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o zaplatenie 5.000 EUR, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen zo dňa 10. novembra 2024, č. k.: 16C/58/2023-83, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a III. p o t v r d z u j e.
- II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

Konanie v prvej inštancii

- Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že:
I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 4.000,- €, do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietla.
III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, do 30 dní od právoplatnosti uznesenia súdu o výške náhrady trov konania žalobcu.
- Tento súdny spor sa týka žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 EUR za nezákonné trestné stíhanie žalobcu, ktoré trvalo viac ako 4 roky. Žalobca v žalobe uviedol, že dňa 16. 1. 2018 mu bolo vznesené obvinenie pre prečin ublíženia na zdraví, čo považuje za nezákonné rozhodnutie. Spod obžaloby bol oslobodený dňa 28. 2. 2022, pretože nebolo dokázané, že skutok sa stal, oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť 7. 5. 2022. Tvrdil, že trestné stíhanie malo negatívne dopady na jeho súkromný, pracovný a spoločenský život, spôsobilo mu stres a poškodenie povesti. Vzhľadom na tieto dôsledky požadoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 EUR.
- Žalovaný (štát) uznal nárok na náhradu trov obhajoby vo výške 1.374,53 EUR, ale nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odmietol, pretože podľa neho neboli splnené podmienky podľa § 17 zákona č. 514/2003 Z. z.. Uviedol, že žalobca nepreukázal dôkazy, ktoré by potvrdzovali, že trestné stíhanie spôsobilo konkrétnu ujmu.
- Súd prejednal spor a vyhodnotili výpovede žalobcu a dôkazy vrátane čestného vyhlásenia jeho manželky, ktorá uviedla, že trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo manželov zdravotný stav a povahu. Súd tiež zohľadnil, že žalobca bol v čase vznesenia obvinenia bezúhonný a viedol podnik, čo malo vplyv na jeho spoločenskú povesť. Na základe vykonaného dokazovania súd uznal nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, nie však v plnej výške. Priznal mu 4.000 EUR, pričom vychádzal z dĺžky trestného stíhania (52 mesiacov) a závažnosti ujmy, ktorá zasiahla žalobcov osobný a spoločenský život. Výška

nemajetkovej ujmy bola určená vo výške 50 EUR mesačne za prvých 24 mesiacov a 100 EUR mesačne za ďalších 28 mesiacov trestného stíhania. Žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

Odvolyvanie

5. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie žalovaný, a to v časti výroku, ktorým súd žalovanému nariadil zaplatiť žalobcovi 4.000 EUR a nahradiť trovy konania. Odvolanie založil na dôvodoch podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, ktoré umožňujú odvolanie z dôvodu nesprávneho skutkového zistenia a nesprávneho vyhodnotenia dôkazov.

6. Žalovaný argumentoval, že v konaní nebola preukázaná nemajetková ujma. Žalobca v priebehu konania nepredložil dostatočné dôkazy o tom, že trestné stíhanie spôsobilo konkrétnu nemajetkovú ujmu. Aj keď žalobca tvrdí, že trpel psychickou záťažou a bol vystavený stresu, žiadne z týchto tvrdení nebolo podložené objektívnymi dôkazmi, ako sú lekárske správy alebo výpovede odborníkov. Tvrdenie o zhoršení zdravotného stavu nebolo preukázané lekárskymi potvrdeniami.

7. K otázke o neprimeranej dĺžke trestného konania uviedol, že žalobca namietal, že trestné stíhanie trvalo 4 roky a 4 mesiace. Žalovaný však argumentoval, že dĺžka konania bola primeraná, pričom prieťahy v konaní boli spôsobené objektívnymi faktormi, ako nutnosť vypracovať znalecké posudky a pandémie Covid-19, ktorá viedla k zrušeniu viacerých súdnych pojednávaní.

8. Namietal taktiež argument žalobcu o nedostatočnom prepojení medzi trestným stíhaním a obchodnou činnosťou, keď žalobca tvrdil, že trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo jeho podnikanie, pretože je štatutárom spoločnosti Koliba. Žalovaný namietol, že žalobca nepreukázal, že by jeho trestné stíhanie spôsobilo ukončenie spolupráce s obchodnými partnermi alebo malo akýkoľvek negatívny dopad na firmu. Naopak, podľa údajov dostupných z časopisu Forbes, firma Koliba počas trestného stíhania dosahovala dobré hospodárske výsledky a expandovala, keď napr. spustila novú masliareň a automatizovanú linku.

9. K vyjadreniu manželky žalobcu, ktorá predložila čestné vyhlásenie, uviedol, že v ňom opisuje psychické trápenie manžela počas trestného stíhania. Žalovaný však tvrdil, že toto vyhlásenie je subjektívne a nepredstavuje objektívny dôkaz o tom, že by trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo rodinný život žalobcu.

10. Právne žalovaný argumentoval tým, že na úspešné uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné preukázať: a) existenciu nezákonného rozhodnutia - táto podmienka bola splnená oslobodzujúcim rozsudkom žalobcu; b) vznik škody a príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou - v tejto súvislosti žalovaný argumentoval, že žalobca nepreukázal, že psychická ujma a stres, ktoré tvrdil, vznikli priamo v dôsledku trestného stíhania. Povinnosť tvrdenia a preukázania príčinnej súvislosti medzi škodou a nezákonným rozhodnutím je na žalobcovi, čo sa podľa žalovaného nestalo.

11. Na základe uvedených dôvodov žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne, alternatívne, aby bol rozsudok zrušený a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vyjadrenie k odvolaniu

12. Žalobca považoval napadnuté rozhodnutie za správne, zákonné, spravodlivé a v súlade s judikatúrou najvyšších súdnych autorít. Na rozdiel od žalovaného súhlasí s tým, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, jeho právne posúdenie bolo bezchybné a odôvodnenie rozhodnutia pokrýva všetky relevantné fakty. Argumenty žalovaného, ktorými sa snaží dosiahnuť zmenu rozsudku, považuje žalobca za neopodstatnené.

13. Žalovaný tvrdí, že žalobca nepreukázal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože uvádzané skutočnosti podľa neho neodôvodňujú vznik takéhoto práva. Žalobca tieto tvrdenia odmietol a zdôraznil, že nezákonné trestné stíhanie predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov do osobnostnej sféry jednotlivca, čo potvrdzuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Trestné stíhanie, podľa žalobcu, už samo osebe narúša dobré meno obvinenej osoby, a to zvlášť v prípadoch, keď sú s ním spojené hrozby väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody. Tento zásah do ľudských práv sa nemôže odčiniť len konštatovaním porušenia práva, preto je podľa žalobcu namieste priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

14. Žalobca tvrdil, že výška požadovanej náhrady je primeraná, pretože zohľadňuje nielen útrapy spôsobené počas nezákonného trestného stíhania, ale aj jeho negatívny vplyv na osobný, rodinný a pracovný život po skončení konania. Trestné stíhanie výrazne poškodilo jeho česť, vážnosť a dobrú povesť v spoločnosti, obzvlášť preto, že je majiteľom a štatutárnym orgánom významnej mliekarene, ktorá zamestnáva desiatky ľudí a má významné postavenie v regióne. Vzhľadom na tento spoločenský status žalobca zdôraznil, že negatívne dôsledky trestného stíhania boli ešte výraznejšie, pretože poškodzovali jeho povesť nielen v súkromnom, ale aj profesionálnom živote.

15. Žalobca takisto uviedol, že jeho trestné stíhanie vyvolalo v spoločnosti negatívny obraz, čo mu spôsobovalo stres, frustráciu a pocit bezmocnosti. Tieto negatívne účinky boli ešte umocnené dĺžkou trestného konania, ktoré trvalo takmer 52 mesiacov. Hoci súdne konanie bolo ovplyvnené pandémiou COVID-19, trestné stíhanie mohlo byť zastavené skôr, a to na základe predložených dôkazov, ktoré preukazovali jeho nevinu. Medzi tieto dôkazy patrí aj rozhodnutie Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici, ktoré už v roku 2019 zastavilo správne konanie pre nedostatok dôkazov.

16. Tiež odmietol námietku žalovaného, že výpoveď jeho manželky ako svedka je subjektívna. Naopak, zdôraznil, že jeho manželka bola najlepšie schopná popísať, ako trestné stíhanie negatívne zasiahlo do jeho života, keďže bola s ním v každodennom kontakte. Manželka zároveň čestne prehlásila, že jej svedectvo je pravdivé a uvedomuje si trestnoprávne následky krivej výpovede.

17. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil a aby žalovanému uložil povinnosť nahradiť mu trovy konania.

Replika

18. Žalovaný v odvolacej replike zotrval na v podanom odvolaní, a tiež na všetkých písomných, ako aj ústnych vyjadreniach vo veci samej. Doplnil, že žalobca tvrdil, že trestné stíhanie mohlo byť zastavené skôr, pretože Inšpektorát práce v Banskej Bystrici v správnom konaní zistil, že nebolo preukázané porušenie povinností žalobcu. Žalovaný poukázal na to, že prokurátorka podala obžalobu už 28. 9. 2018, teda 11 mesiacov pred tým, ako Inšpektor práce vydal svoje rozhodnutie 9. 8. 2019. V tom čase už vec prešetroval Okresný súd Zvolen, žalobca teda nesprávne tvrdí, že by rozhodnutie inšpektorátu mohlo skrátiť trvanie trestného stíhania.

19. Žalovaný zdôraznil, že žalobca vo svojom vyjadrení nepredložil žiadne nové relevantné dôkazy, ktoré by potvrdili negatívny dopad trestného stíhania na jeho podnikateľskú činnosť, profesionálny ani osobný život. Táto argumentácia nadväzuje na predchádzajúce tvrdenia v odvolaní, že žalobca neposkytol dostatočné dôkazy o zhoršení zdravotného stavu či vplyve na jeho firmu.

Právne posúdenie odvolacím súdom

20. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

21. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

22. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí správne identifikoval právne predpoklady pre zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím verejných orgánov. Kľúčové podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy boli v tomto prípade: Existencia nezákonného rozhodnutia:

23. Súd uznal uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi zo dňa 16.01.2018 za nezákonné na základe výsledku trestného konania, ktoré skončilo oslobodením žalobcu spod obžaloby. Tento prístup vychádza z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 4MCdo/15/2009 a ďalšie prípady), podľa ktorej nezákonnosť rozhodnutia vyplýva z oslobodzujúceho rozsudku alebo zastavenia trestného stíhania.

24. Vznik nemajetkovej ujmy: Žalobca utrpel nemajetkovú ujmu, čo súd podložil nielen jeho vlastnými výpoveďami, ale aj listinnými dôkazmi, vrátane výpovedí jeho manželky. Nemajetková ujma bola dokázaná z hľadiska psychického stresu, negatívnych emócií a ovplyvnenia vzťahov v pracovnom prostredí. Tieto dopady sú v súlade s kritériami stanovenými v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.

25. Príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a nemajetkovou ujmov : Súd správne konštatoval, že existuje priamy vzťah medzi vznesením obvinenia a ujmov žalobcu, ktorá bola spôsobená dlhodobým nezákonným trestným stíhaním trvajúcim takmer 52 mesiacov. Trestné stíhanie, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je podľa judikatúry (napr. ÚS SR sp. zn. I. ÚS 320/2016) dôvodom na uznanie zodpovednosti štátu za nemajetkovú ujmu.

26. Súd následne správne aplikoval princípy pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, pričom zohľadnil závažnosť dopadov na žalobcu, vrátane jeho statusu v spoločnosti, závažnosti obvinení, trvania trestného konania a následkov, ktoré stíhanie spôsobilo v jeho súkromnom a profesionálnom živote. Výška prisúdenej nemajetkovej ujmy (4 000 EUR) bola stanovená na základe voľnej úvahy súdu s prihliadnutím na zákonné kritériá v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom táto suma bola považovaná za primeranú vzhľadom na okolnosti prípadu. Celkovo závery súdu zodpovedajú právnej úprave a ustálenej súdnej praxi, preto možno konštatovať, že rozhodnutie bolo správne a v súlade s platnou legislatívou.

27. Súd prvej inštancie v rozsudku správne uplatnil zákonné predpoklady a judikatúru, pričom dospel k záveru, že žalobca má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu nezákonného trestného stíhania. Tento nárok bol čiastočne priznaný, a to vo výške 4 000 EUR. Súd sa primerane vysporiadal s otázkou dĺžky trestného stíhania, jeho psychických dôsledkov na žalobcu a výškou nemajetkovej ujmy.

28. Nezákonné rozhodnutie ako predpoklad zodpovednosti štátu: Podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, žalobca preukázal základnú podmienku zodpovednosti štátu, a to existenciu nezákonného rozhodnutia. Rozsudok o oslobodení žalobcu spod obžaloby na základe zistenia, že sa skutok nestal, jednoznačne zakladá nárok na náhradu škody. Najvyšší súd SR vo svojich rozhodnutiach, ako napríklad v rozhodnutí sp. zn. 4MCdo/15/2009, ustálil, že ak trestné stíhanie skončí oslobodzujúcim rozsudkom, je potrebné považovať uznesenie o vznesení obvinenia za nezákonné. Hoci žalovaný v odvolaní namieta, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, skutkové zistenia ohľadom trvania trestného stíhania a jeho oslobodzujúceho výsledku boli nesporné a v súlade s ustálenou judikatúrou.

29. Preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy: Žalobca počas konania úspešne preukázal, že trestné stíhanie zasiahlo do jeho psychického a súkromného života. Počas takmer 52 mesiacov bol opakovane vystavený stresovým situáciám, obavám zo straty slobody a ďalším negatívnym psychickým dopadom, čo je typické pre nezákonné trestné stíhanie. V kontexte výpovedí žalobcu a jeho manželky súd správne konštatoval, že nemajetková ujma, ktorá sa prejavuje v psychickej rovine, je dostatočne preukázaná prostredníctvom vnútorného prežívania a správania osoby. Takéto ujmy sa dokazujú najmä na základe vonkajších prejavov, čo bolo v prípade žalobcu naplnené jeho výpoveďami o podráždenosti a problémoch v rodinnom živote. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že subjektívna stránka nemajetkovej ujmy, ako vnútorný psychický stav poškodeného, nemusí byť preukázaná priamymi dôkazmi, ak jej prejavy sú zrejmé z výpovedí a správania žalobcu. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia dôsledne zaoberal následkami, ktoré spôsobilo trestné stíhanie a riadne ich aj vyhodnotil, správne zdôraznil možné aspekty uvedeného stavu. Argument žalovaného, že žalobca nepredložil lekárske potvrdenie, je nedôvodný, pretože negatívny dopad trestného stíhania na osobu obvineného, resp. obžalovaného je bezpochyby taký, ktorý spôsobuje nepohodu, nepokoj, obavy, ktoré nemožno vždy len podriaďiť pod určitý pojem určitého ochorenia, resp. bezpodmienečne preukazovanie tohto dopadu len lekárskeho potvrdením. Žalovaný absolútne bagatelizuje dopad trestného stíhania na psychiku žalobcu, ktorý rozhodne nie je žiadny recidivista, ale bezúhonný občan, zamestnávateľ vo významnom podniku, ktorý je známi v širokom okolí, nehovoriac o územnom prostredí v okolí Detvy. Akýkoľvek biľag, podozrenie v danom regióne môže mať vážne následky pre žalobcu, a nepochybne aj malo. Rozhodne nie je zanedbateľný ani dôvod, prečo bol stíhaný, keď mu bolo kladené za vinu niečo, čo sám nemohol ovplyvniť. Odvolací súd námietku žalovaného, že žalobca nepreukázal zhoršenie svojho psychického stavu, neuznáva.

30. Otázka dĺžky trestného stíhania a jeho dopadu: Žalovaný argumentuje, že žalobca nepreukázal zhoršenie svojej obchodnej činnosti alebo iných aspektov spoločenského života. Súd prvej inštancie však správne konštatoval, že nárok na nemajetkovú ujmu môže vzniknúť aj bez toho, aby došlo k preukázanému zhoršeniu profesionálnej alebo podnikateľskej činnosti žalobcu. Súd vychádzal z relevantnej judikatúry, podľa ktorej už samotné trestné stíhanie, aj keď neskončilo odsúdením, zasahuje do osobnostnej sféry obvineného a môže mať negatívne dôsledky na jeho psychický stav a spoločenské postavenie.

31. Žalovaný poukazuje na to, že žalobca nepreukázal, že by trestné stíhanie malo za následok stratu obchodných partnerov alebo pokles firemných výnosov. Súd však správne aplikoval princíp, podľa ktorého nemajetková ujma zahŕňa nielen preukázateľné materiálne škody, ale aj zásah do subjektívnej sféry jednotlivca, teda jeho vnútorné prežívanie, ktoré nemusí byť vždy dokázané objektívnymi ekonomickými ukazovateľmi.

32. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy: Pri posúdení výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa súd oprávnenne opieral o ustálenú judikatúru, ktorá umožňuje súdom určiť výšku náhrady voľnou úvahou, avšak v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd pri výpočte priznal náhradu vo výške 4 000 EUR, čo zodpovedá primeranej výške za 52 mesiacov trestného stíhania, pričom prvých 24 mesiacov považoval za štandardné trvanie konania. Výška 50 EUR mesačne za toto obdobie je konzistentná s dĺžkou stíhania a jeho dopadmi na žalobcu. Za nasledujúcich 28 mesiacov, ktoré súd vyhodnotil ako neprimerané z dôvodu dĺžky stíhania, bola náhrada zvýšená na 100 EUR mesačne. Tento postup plne rešpektuje judikatúru a je odôvodnený charakterom a dĺžkou konania. Odvolací návrh, ktorý žiada úplné zamietnutie žaloby, neberie do úvahy tieto špecifické okolnosti. Výška priznaného odškodnenia vo výške 4 000 EUR bola určená na základe individuálnych kritérií daného prípadu a nie je ani symbolická, ani prehnane

vysoká. Navyše, ako konštatoval súd, nie je možné odčiniť vzniknutú ujmu len konštatovaním porušenia práva, ale je potrebné zabezpečiť primeranú finančnú kompenzáciu.

33. Príčinná súvislosť medzi nezákonným trestným stíhaním a vznikom ujmy: Súd tiež správne určil, že existuje priama príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia a vznikom nemajetkovej ujmy. Tento vzťah bol objektívne preukázaný najmä tým, že trestné stíhanie žalobcu zasiahlo do viacerých sfér jeho života, vrátane psychického zdravia a rodinných vzťahov. Žalovaný v odvolaní nepredložil žiadne relevantné dôkazy, ktoré by tento záver spochybnili.

34. V súhrne odvolací súd zdôrazňuje, že nezákonné odsúdenie predstavuje závažné porušenie základných práv jednotlivca, najmä práva na spravodlivý proces podľa článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP) a práva na ochranu dôstojnosti a osobnej integrity podľa článku 19 Ústavy SR. Nespravodlivé odsúdenie môže spôsobiť nielen materiálnu škodu, ale aj hlbokú ujmu v osobnostnej sfére jednotlivca, ktorá zasahuje do jeho psychického zdravia, osobného života, povesti a spoločenského uplatnenia. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) v tejto súvislosti opakovane potvrdzuje, že nespravodlivé trestné stíhanie a nezákonné odsúdenie vyvolávajú nevyhnutne silné negatívne psychické dopady na obvineného, bez ohľadu na to, či bol nakoniec oslobodený. Už samotná skutočnosť, že bol občan nespravodlivo odsúdený, vyvoláva nevyhnutne pocity nespravodlivosti, strachu a úzkosti.

35. Stíhanie predstavuje psychickú záťaž a dopady na zdravie. Nezákonné odsúdenie má vážne dôsledky na psychické zdravie jednotlivca. Z hľadiska psychológie môže byť nezákonné odsúdenie spojené s dlhodobým stresom, traumou a psychickými problémami, vrátane depresie, úzkostných porúch, pocitov nespravodlivosti a sociálnej izolácie. V prípade nezákonného odsúdenia sa osoba stretáva nielen s hrozbou trestného postihu, ale aj so spoločenským stigmatizovaním, stratou povesti a narušením osobných vzťahov.

36. Odvolací súd odkazuje na vec *Bykov v. Rusko* (ESLP, rozsudok z 10.3.2009), súd uviedol, že psychické utrpenie spojené s trestným stíhaním a nespravodlivým odsúdením je nevyhnutnou súčasťou ujmy, ktorú treba odčiniť, a to najmä vo forme náhrady nemajetkovej ujmy. Súd tiež konštatoval, že psychické dopady môžu pretrvávať aj po oslobodzujúcom rozsudku, pretože proces trval dlhodobo a ovplyvnil životnú situáciu jednotlivca.

37. Stíhanie spôsobuje zníženie spoločenského kreditu a dôveryhodnosti. Nezákonné odsúdenie vrhá negatívne svetlo na osobu, aj keď je neskôr oslobodená spod obžaloby. Právo na ochranu dobrej povesti a cti je chránené nielen vnútroštátnym právom (napr. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj medzinárodnými dohovormi. Odsúdenie často vedie k strate dôvery verejnosti, zamestnávateľov a obchodných partnerov, čo môže mať dlhodobé negatívne dôsledky na pracovný život a spoločenské postavenie. Aj po oslobodení môže trvať určitý čas, kým si osoba obnoví svoj profesionálny a spoločenský kredit.

38. Judikát Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2009 uvádza, že náhrada škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím zahŕňa aj nemajetkovú ujmu v súvislosti s poškodením dobrej povesti. V tomto kontexte je nutné zohľadniť všetky následky, ktoré nezákonné odsúdenie vyvolalo v živote obvineného, vrátane reputačného rizika a straty spoločenského postavenia.

39. Nepochybne to vedie k spoločenskej izolácii a narušeniu rodinných vzťahov. Nezákonné odsúdenie môže viesť k výraznej spoločenskej izolácii a narušeniu osobných a rodinných vzťahov. Členovia rodiny často trpia spolu s nespravodlivo odsúdenou osobou, čo môže viesť k psychickej záťaži celej rodiny. V tomto smere je možné odvolať sa aj na vyhlásenia manželky alebo detí, ktoré môžu potvrdiť emocionálnu záťaž spojenú s nezákonným odsúdením a trestným stíhaním.

40. ESLP vo viacerých prípadoch, napríklad vo veci *Marinković proti Čiernej Hore*, konštatoval, že trauma, ktorú rodina nespravodlivo odsúdenej osoby prežíva, je dôležitým faktorom pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Aj po oslobodení môže mať osoba dlhodobé problémy s obnovením rodinných vzťahov a spoločenských väzieb.

41. Významná je aj neprimeraná dĺžka konania. V mnohých prípadoch nezákonné odsúdenie a následné oslobodenie môžu byť výsledkom neprimerane dlhého súdneho procesu. Neprimeraná dĺžka trestného stíhania a odsúdenia zvyšuje mieru psychickej záťaže, pretože osoba je vystavená dlhodobému stresu a neistote o svojej budúcnosti. Podľa ustálenej praxe ESLP, ako napríklad vo veci *Apicella v. Taliansko*, môže byť neprimeraná dĺžka konania považovaná za samostatnú príčinu nemajetkovej ujmy, ktorú treba odškodniť. Ani v danom prípade neobstojí argument žalovaného o situácii spojenej s Covid-19, odvolací súd ho považuje za účelový.

42. Súd prvej inštancie sa riadne vysporiadal so všetkými zákonnými predpokladmi pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a jeho rozhodnutie je v súlade s príslušnou judikatúrou aj zákonom. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval relevantné právne normy, ktoré aj správne aplikoval.

Odvolacie argumenty nepreukazujú nesprávne zistenie skutkového stavu alebo nesprávne právne posúdenie veci, a preto nie je dôvod na zmenu alebo zrušenie rozhodnutia.

Trovy odvolacieho konania

43. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

44. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,

- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.